

TÜRK DERGİLERİNİN WEB OF SCIENCE'TEKİ YERİ, İMPAKT FAKTÖR (ETKİ FAKTÖRÜ) VE H İNDEKS*

Ahmet ASAN

Özet

Bu çalışmada, Türkiye kaynaklı dergilerin *Web of Science* (WOS) (SCI-Exp. + SSCI + AHCI) veritabanındaki durumu, tarihsel gelişimi, etki faktörü ve h indeksi hakkında bilgi verilmiştir. 21 Ekim 2013 tarihi itibarıyla, WOS kapsamındaki Türkiye kaynaklı dergi sayısı 69'dur. 1 Ocak 1973'den 11 Kasım 2013'e kadar geçen sürede, 9 Türk dergisi ise WOS kapsamından çıkarılmıştır.

Giriş

Bu çalışma, yazarın daha önce yayınlamış olduğu bazı eserlerinden (1-7) ve başka diğer kaynaklardan derlenerek güncellenmiş, yeni istatistik veriler eklenmiş ve yeniden kaleme alınmıştır. 1920'li yıllardan itibaren, üretilen bilimsel bilgi ve bu bilimsel bilginin yayınlandığı dergi sayısı artınca, hangi dergide en iyi çalışmaların yayınlandığı, hangi çalışmanın ne kadar okunduğu ve kullanıldığı ile ilgili sorular da gündeme gelmeye başladı. 2005'de yayınlanan ve 7528 dergiyi kapsayan analize göre, 300 dergi (% 3.99) tüm atıfların % 50'sini ve yayınların % 25'den fazlasını içermiştir. 3000 ana dergide (% 39.85) ise makalelerin % 75'i, atıfların ise % 90'dan fazlası çıkmıştır <<http://scientific.thomson.com/free/essays/selectionofmaterial/journal-selection/>>. Bu veriler, her bilimsel derginin aynı kalitede yayın yapmadığını göstermektedir. Bu nedenle, zaman içinde sadece bazı dergilerin dikkate alınması gerektiği ve bunun için çeşitli kriterlerin geliştirilmesi durumu ortaya çıkmıştır. Bu amaçlara hizmet etmek için impekt faktör (IF) 1955 yılından sonra geliştirilmiştir. Daha sonraki yıllarda başka indeksler de kullanılmaya başlanmıştır. Bu çalışma, bu indekslerin bazılarını ve Türkiye kaynaklı ve *Web of Science* (WOS) kapsamında olan dergilerimizin durumunu irdelemektedir.

"*Türkiye Akademik Dergiler Rehberi-2002, IX+414 Sayfa*" başlıklı kitabın yazarı Nazmi Kozak, 2007 yılı itibarıyla Türkiye'de 1400 akademik derginin olduğunu e-posta mesajıyla bu çalışmanın yazarına bildirmiştir. Küçük ve Ark. (8), Türkiye'de tıp ve sağlık bilimleri alanında bir dergi rehberi yayınlamışlardır. Burada yer alan bilgilere göre, Türkiye'de çıkan ilk tıp dergisi, 1849'da yayınlanmaya başlayan "*Vekayi-i Tıbbiye*" adlı dergidir ve 2007 yılı itibarıyla Türkiye'de yayınlanan tıp dergilerinin sayısı 400

Prof. Dr. Ahmet ASAN
Trakya Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Balkan Yerleşkesi-EDİRNE
ahasan@trakya.edu.tr

* Bu çalışma, 27-31 Ekim 2013 tarihleri arasında Antalya'da yapılan 16. Halk Sağlığı Kongresi'nde sözlü olarak sunulmuş ve kongre yönetimi tarafından hazırlanan CD ortamında tam metin olarak yer almıştır. Burada yer alan metin, 1 Ekim 2013'de sözkonusu kongreye gönderilen metne göre güncellenmiştir.

civarındadır. Binici (9)'ye göre, 2010 yılı itibariyle Türkiye'de sağlık alanında yayınlanan dergilerin sayısı 1334'dür. Gürses (10)'in <<http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvt/toplantisi/gurses.ppt>> internet sitesinde sunduğu bilgilere göre, 30 Nisan 2008 itibariyle Türkiye'de çıkan bilimsel dergi sayısı 2500'den fazladır ve bunun % 36'sı sosyal bilimler alanındadır. Sn Dr. Orhan YILMAZ'ın (10) <<http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvt/toplantisi/yilmaz.ppt>> yaptığı sunuda, Türkiye'de en uzun süreyle yayınlanan dergilerin listesi verilmiştir.

Karamustafaoğlu (11), SCI-Expanded kapsamındaki dergilerde 1983-2003 yılları arasında yayınlanmış 466 Türkiye kaynaklı makalenin analizini yapmıştır. Yazara göre 466 yayın 96 ayrı dergide çıkmasına rağmen, özellikle 13 tanesinde yığılma olmuştur ve bunlardan 6-7 tanesinin IF değeri yüksektir; yayın konuları özellikle astrobilim, yoğun madde fiziği ve matematiksel fizik üzerinde yoğunlaşmıştır. Yazar, Türk fizik eğitimi alanındaki yayınların seyrek olduğunu da belirtmiştir.

Kısa Tarihsel Gelişim

Eldeki kayıtlara göre, belirtilen indekslere giren ilk Türk Dergisi *Hacettepe Bulletin of Social Sciences and Humanities*'dir; 1970 yılında taranmaya başlamış, ancak maalesef 1973 yılı başından itibaren taranması durdurulmuştur. 1973-1985 yılları arasında herhangi bir Türkiye kaynaklı dergi SCI, SSCI veya AHCI veritabanları kapsamında yer almamıştır. Daha sonra *Turkish Journal of Pediatrics* isimli dergi, 27 (1): 45-48, 1985 sayısından itibaren *SCI-Expanded* tarafından taranmaya başlamış ve Thomson Reuters *Journal Citation Reports (JCR)* kapsamında etki faktörü değeri 1989 yılında yayınlanan ilk dergimiz olmuştur. Bu dergide, 29.9.2013 tarihi itibariyle WOS'da kendi kendine atıf oranı % 4.66'dır. Bu değer oldukça iyidir.

Turkish Journal of Pediatrics'den sonra etki faktörü değeri yayınlanan ikinci dergimiz *Turk Journal of Chemistry*'dir ve bu değer 1996'da yayınlanmıştır (4). *Turkish Journal of Chemistry* 1992'de taranmaya başlayan ikinci dergimizdir ancak nedense 1993 ve 1994 yıllarına ait veriler taranmadan 1995'e geçilmiştir; bu yıldan sonra taranma düzenli olarak devam etmektedir. Daha sonra 1995'de *Turk Psikoloji Dergisi-Turkish Journal of Psychology* (SSCI) ve 1997'de *Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences*, 2004'de ise *Turkish Journal of Earth Sciences* ve Bursa kaynaklı *Journal of Sports Science and Medicine* taramaya alınmıştır. AHCI kapsamında ilk taranan dergimiz ise *Adalya*'dır ve 2005'de taramaya alınmıştır. 2007'den sonra WOS'a kabul edilen dergi sayısında hızlı bir artış olmuş ve sayı 13.2.2013 tarihi itibariyle 76'ya kadar çıkmıştır. Ancak WOS kapsamındaki dergi sayımız bu tarihten sonra azalma eğilimine girmiş ve 21 Ekim 2013'de sayı 69 olmuştur, yani Şubat 2013'den Eylül 2013'e kadar 7 dergimizin taraması durdurulmuştur.

Web of Science'de Yer Alan Toplam Dergi Sayısı

21 Ekim 2013 itibariyle, SCI-Expanded+SSCI+AHCI kapsamında sırasıyla, 8624+3126+1725 = toplam 13475 dergi vardır. 2000 yılında WOS kapsamındaki dergi sayısı 8684 iken, bu sayı 2005'de % 9 artarak 9467 olmuştur. 1 Nisan 2010'da sayı

% 22 artarak 12519'a çıkmıştır. SCI-Expanded kapsamındaki dergi sayısı 1965'de 1146 iken, 2010'da 6912 dergi eklenerek 8058'e çıkmıştır; % 603'lük bir artış olmuştur. 2000-2005 arası SCI-Expanded kapsamındaki dergi sayısı % 12, 2005-2010 arası % 15 artış olmuştur. Bu değerler sırasıyla SSCI için % 8 ve % 42, AHCI için % 0 (5 adet dergi azalmış) ve % 41 (448 dergi eklenmiş)'dir. Ancak SCI'deki dergi sayısı 2000 yılından beri hemen hemen sabit kalmıştır (2000: 3745; 2010: 3776, artış oranı % 1'in altında). (Link: <http://community.thomsonreuters.com/t5/Citation-Impact-Center/Web-of-Science-Coverage-Expansion/ba-p/10663>). Journal Citation Reports (JCR) kapsamındaki dergilerde çıkan yayınlar, 2008 yılında 30,991,827 atıf almıştır. O yıl bu dergilerde 1,485,235 yayın çıkmıştır. JCR, 60 ülkeden 227 disiplinde 3300 yayınevini yayınladığı dergileri kapsamaktadır (Link: <http://community.thomsonreuters.com/t5/Citation-Impact-Center/Available-now-2008-Journal-Citation-Reports/ba-p/6222;jsessionid=2D0BAEDC41C36D96BDBBF2980BC284DE>).

Web of Science Kapsamındaki Türk Dergileri

21 Ekim 2013 tarihi itibarıyla, Türkiye'de yayınlanan bilimsel dergilerin 52 tanesi SCI-Expanded, 12 tanesi SSCI, 5 tanesi de AHCI kapsamındadır (toplam 69 adet). Geçmişteki sayısal gelişim ise şöyledir: 2.5.2013: 73, 13.2.2013: 76, 22.11.2012: 75, 28.4.2012: 74, 20.3.2012: 74, 27.2.2012: 74, 29.1.2012: 74, 20.12.2011: 75, 20.9.2011: 75, 27.4.2011: 75, 18.8.2010: 74, 15.3.2010: 74, 20.1.2010: 73, 21.12.2009: 73, 16.11.2009: 73, 20.4.2009: 65, 16.3.2009: 61, 21.2.2009: 60, 15.2.2009: 59, 15.12.2008: 58, 17.11.2008: 58, 18.10.2008: 58, 15.9.2008: 54, 18.8.2008: 52, 21.7.2008: 49; 5.6.2008: 41, 20.5.2008: 34, 18.5.2008: 27, 12.12.2007: 14, 23.9.2007: 13. *Türk Geriatri Dergisi-Turkish Journal of Geriatrics* hem SCI-Expanded hemde SSCI kapsamında görünmektedir. Bu nedenle, sözkonusu dergi de SSCI kapsamında sayıldığında, SSCI için sayı 13 olur. ULAKBİM, 30 Nisan 2013 tarihinden başlayarak, dergiler için A, B, C sınıflamasından vazgeçmiş ve puanlama sistemine geçmiştir. Tablo 1'de, her dergi için verilen puan görülmektedir. Puanlama, dergilerin 5 Yıllık Etki Faktörü (5-Year Impact Factor) değerlerinin yanısıra, Atıf Yarı Yaşı (Cited Half-Life) değerlerini de dikkate alan yeni bir formüle göre hesaplanmaktadır (Detaylı bilgi için bakınız: <<http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/ubyt/hesaplama.pdf>>) (erişim: 11 Eylül 2013, 11.32.). ULAKBİM ayrıca, gelecek yıllarda bu hesaplama yöntemini de terk edeceğini ve özellikle Eigen Factor Sc0re-EFS ve Article Influence Score-AIS değerlerine göre dergi puanlaması yapacağını internet sitesinden duyurmuştur (Şifreyle girilen ve 11.9.2013 saat.11.34'de erişilen internet sitesindeki <<http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/ubyt/uye/index.php?cwid=14&page=>>> açıklama, sitede yer aldığı şekliyle şöyledir: "ULAKBİM tarafından yürütülmekte olan yeni bir çalışma, UBYT'nin yürürlüğe giren bu yeni teşvik programını, benzeri temel esaslar içerisinde, ancak dergilerin 5-Yıllık Etki Faktörü değerleri yerine (dergilerin atıf değerlerinin hesabında niceliğin yanısıra niteliği de dikkate alan) Makale Tesir Faktörü (Article Influence Factor) değerlerini kullanacak daha ileri bir programa dönüştürmeyi hedeflemektedir. (Makale Tesir Faktörü, ilgili dergide son 5 yıl içerisinde yayınlanmış makalelere ilgili hesaplama yılı içerisinde gelen atıfların ortalama 'kalite'

değerini, atıf yapan dergilerin kendilerinin ne derece yoğun şekilde atıf alan dergiler olduğuyla pozitif bir ilişki içerisinde belirlemektedir.) *Üzerinde çalışılmakta olan bu aday teşvik programının parametrelerinin* (Thomson Reuters tarafından 2013 yılı ortalarında açıklanması beklenen yeni Journal Citation Reports® verileri kullanılarak *önümüzdeki aylar içerisinde belirlenmesi planlanmıştır*”). denilmektedir. Bu indeksle ilgili bilgi, ilerdeki sayfalarda verilmiştir.

Kısaca güncel dergi isimlerini verirsek: (Alfabetik sırada, Thomson Reuters internet sitesinde yazıldığı şekliyle. Kaynak: <<http://scientific.thomsonreuters.com/mjl/>>, puanlama için kaynak: <www.ulakbim.gov.tr> yayın teşvik):

SCI-Expanded Kapsamındaki Türk Dergilerinin Listesi

Acta Orthopaedica Et Traumatologica Turcica
Anadolu Kardiyoloji Dergisi/The Anatolian Journal of Cardiology
Anadolu Psikiyatri Dergisi – Anatolian Journal of Psychiatry
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi
Atmospheric Pollution Research
Balkan Medical Journal C (EA: Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi)
Diagnostic and Interventional Radiology
Eklem Hastalıkları ve Cerrahisi /Joint Diseases and Related Surgery
Ekoloji
Experimental and Clinical Transplantation
Hacettepe Journal of Mathematics and Statistics
İsi Bilimi ve Tekniği Dergisi – Journal of Thermal Science and Technology
Journal of International Advanced Otolaryngology (EA: Mediterranean Journal of Otolaryngology)
Journal of Neurological Sciences - Turkish
Journal of Sports Science and Medicine
Journal of the Entomological Research Society

Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University

Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi
Klinik Psikofarmakoloji Bülteni – Bulletin of Clinical Psychopharmacology
Mikrobiyoloji Bülteni
Neuroquantology
Nobel Medicus
Noropsikiyatri Arsivi-Archives Of Neuropsychiatry

Records of Natural Products

Tarım Bilimleri Dergisi – Journal of Agricultural Sciences
Teknik Dergi
Tekstil ve Konfeksiyon
Türk Göğüs Kalp Damar Cerrahisi Dergisi-Turkish Journal of Thoracic and

Cardiovascular Surgery

Turkderm – Archives of the Turkish Dermatology and Venerology

Turkish Journal of Agriculture and Forestry

Turkish Journal of Biochemistry – Turk Biyokimya Dergisi

Turkish Journal of Biology

Turkish Journal of Botany

Turkish Journal of Chemistry

Turkish Journal of Earth Sciences

Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences

Turkish Journal of Field Crops

Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences

Turkish Journal of Gastroenterology

Turkish Journal of Geriatrics-Turk Geriatri Dergisi (+SSCI)

Turkish Journal of Hematology

Turkish Journal of Mathematics

Turkish Journal of Medical Sciences

Turkish Journal of Pediatrics

Turkish Journal of Rheumatology (EA: Romatizma – Rheumatism)

Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences

Turkish Journal of Zoology

Turkish Neurosurgery

Turkiye Entomoloji Dergisi-Turkish Journal of Entomology

Turkiye Fiziksel Tip ve Rehabilitasyon Dergisi-Turkish Journal of Physical Medicine and Rehabilitation

UHOD-Uluslararası Hematoloji-Onkoloji Dergisi

Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Dergisi - Turkish Journal of Trauma & Emergency Surgery

SSCI Kapsamındaki Türk Dergileri

(21.10.2013 Tarihi itibariyle)

Amme İdaresi Dergisi

Bilig

Eğitim Araştırmaları – Eurasian Journal of Educational Research

Eğitim ve Bilim – Education and Science

Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi-Hacettepe University Journal of Education

İktisat İşletme ve Finans

Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri

New Perspectives on Turkey

Türk Psikiyatri Dergisi

Türk Psikoloji Dergisi

Turkish Journal of Geriatrics - Turk Geriatri Dergisi (+SCI-Expanded)

Uluslararası İlişkiler – International Relations

AHCI Kapsamındaki Türk Dergileri

(21.10.2013 Tarihi itibariyle)

Adalya

Bellekten

METU Journal of The Faculty of Architecture

Milli Folklor

Olba

Taraması Durdurulan Türkiye Kaynaklı Dergiler

(21.10.2013 tarihi itibariyle)

SCI-Expanded

Mathematical & Computational Applications

(15 (3): 309-317, Aralık 2010'dan itibaren taraması durduruldu. Nisan 2009 –Aralık 2010 arası tarandı).

Energy Education Science and Technology Part A-Energy Science and Research

21 (1-2): 109-115, 2008'de taramaya alındı, 2008-2012 arası tarandı. 30 (1): 1-14, Ekim 2012'den itibaren WOS veritabanında görülmüyor.

Energy Education Science and Technology Part B-Social and Educational Studies (+SSCI)

Sisteme 1 (1-2): 85-101, Ocak-Nisan 2009'da girdi ancak 4 (4): 1879-1892, Ekim 2012 sayısından itibaren taraması durduruldu.

Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi.

Şubat 2007'de SCI-Expanded kapsamına alındı ancak, 32 (6): 1501-1506, Aralık 2012 sayısından itibaren SCI-Expanded kapsamından çıkarıldı.

Türk Pediatri Arsivi-Turkish Archives of Pediatrics

Mart 2009'da SCI-Expanded kapsamına alındı ancak, 47 (4): Aralık 2012 sayısından itibaren taraması durduruldu.

SSCI***Hacettepe Bulletin of Social Sciences and Humanities***

(1969-1972 yılları arasında tarandı).

Turkish Online Journal of Educational Technology

7 (1): 46-57, Ocak 2008 sayısından itibaren WOS veritabanında görülmeğe başladı.
11 (2): 1-14, Nisan 2012'den itibaren taraması durduruldu, Ocak 2008-Nisan 2012 arası tarandı.

Energy Education Science and Technology Part B-Social and Educational Studies (+SCI-Expanded)

4 (4): 1879-1892, Ekim 2012'den itibaren taraması durduruldu. Sisteme 1 (1-2): 85-101, Ocak-Nisan 2009'da girmişti.

AHCI**Türk Kültürü ve Hacı Bektas Veli-Arastırma Dergisi**

65: 17-52, İlkbahar Sayısı 2013'den itibaren sistemde görünmüyor.

TUBA-AR- Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology

10 (91+), 2007'de kabul edilen dergi, 14 (19-39), 2011 sayısından itibaren sistemde görünmüyor.

Görüldüğü gibi, kapsama alınan bir derginin zaman içinde taraması durdurulabilmektedir. WOS'un dergi seçim kriterleri için <<http://wokinfo.com/essays/journal-selection-process/>> internet sitesine bakılabilir (erişim: 21.10.2013). Dergi seçim kriterleri arasında, İngilizce Dili'nde yayın yapma zorunluluğu yoktur ancak sözkonusu dilde özet olması şart koşulmaktadır. Bu nedenle, WOS kapsamına girmek için, dergi yayın dilini tamamen İngilizce yapmak yararlı olabilir ancak garanti sağlamaz. Türkiye ve dünyanın çeşitli ülkelerinde Türkçe konuşan milyonlarca insanın, üretilen bilimsel verileri daha iyi anlaması için, yayınlarımızı Türkçe yapmak bu bakımdan önemlidir. Türkiye kaynaklı bir dergide, İngilizce Dili'nde de yayın olabilir ancak İngilizce Dili'ni yayın dili olarak şart koşmak doğru değildir. Bir dergide hem Türkçe hemde İngilizce yayın olabilir.

Web of Science'de Yer Alan Dergilerin Ülkelere Göre Dağılımı

(Veriler 2010 yılına aittir ve kapsamdaki dergi sayısı 99 ve daha fazla sayıda olanlar buraya alınmıştır):

Dağılım eşit değildir. Dergi stoğuna sırasıyla ABD, İngiltere, Hollanda ve Almanya dergileri hakimdir (4 ülke toplamı % 70, Sadece ABD: % 36). Avustralya: 189, Brezilya:

132, Kanada: 170, **İngiltere: 2392**, Fransa: 283, **Almanya: 745**, Hindistan: 113, İtalya: 181, Japonya: 237, **Hollanda: 845**, Çin: 145, Polonya: 142, Rusya: 155, İspanya: 166, İsviçre: 201, Güney Kore: 99, Türkiye: 75, **ABD: 4232** (Toplam: 11739, 2010 Yılı). **Türkiye ile yarışanlar:** Danimarka: 67, Romanya: 60, Güney Afrika: 68, Çek Cumhuriyeti: 56, Hırvatistan: 61, Singapur: 57.

Web of Science Kapsamındaki Türkiye Kaynaklı Dergiler İle İlgili Diğer Bilgiler

WOS kapsamından çıkarılan *Energy Educ Sci Tech'in* IF değeri ilk defa 2010'da yayınlanmış ve IF değeri şimdiye kadarki Türkiye kaynaklı dergiler içinde en yüksek değer olan 9.33 olmuştur. Bundan önceki en yüksek değer, *Turk J Earth Sci'in* 2006 yılı IF değeridir ve o yıl için IF 2.54 olmuştur. *Energy Educ Sci Tech'in* IF değeri 2011'de bir önceki yıla göre oldukça fazla artarak ve Türkiye rekorunu kırarak 2992 atıfla 31.68 olmuştur. Bu değer, WOS kapsamındaki Türk dergilerinin şimdiye kadar aldığı en yüksek değer olmasına rağmen, maalesef Ekim 2012'den itibaren bu derginin taraması durdurulmuştur. WOS kapsamındaki dergilerimizin bazılarının taramaya alınmasından belli bir süre taramalarının durdurulmasının bazı nedenleri vardır ancak bana göre en önemli iki neden şudur: Dergide çıkan yayınlarının WOS kapsamındaki dergilerde az atıf alması ve kendine kendine yapılan atıfların (= self atıf) fazlalığı. WOS kapsamındaki Türk dergilerinin kendi kendine atıf-self atıf oranları için bakınız Tablo 1.

Tablo 1. Web of Science Kapsamındaki Türkiye Kaynaklı Dergi Listesi: TÜBİTAK-Ulakbim Puanı, Yayın Sayısı, Atıf Sayısı, Kendi kendine atıf sayısı-self atıf sayısı, Kendi kendine atıf oranı ve h indeks değeri (Derginin WOS'da taranmaya başladığı tarihten, 11 Kasım 2013 tarihine kadar olan veriler dikkate alınmıştır, kaynak: Web of Science Veritabanı).

Dergi Adı	Puan	YS	AS	SAOAS	SAO (%)	h indeks
SCI-Expanded						
ACTA ORTHOP TRAUMATO	7.36	482	540	476	11.85	7
ANADOLU KARDIYOL DER	2.18	1357	1301	943	27.51	10
ANADOLU PSIKIYATR DE	0.06	270	147	122	17.00	4
ANKARA UNIV VET FAK DERG	8.97	307	171	154	09.94	5
ATMOS POLLUTION RES	-	208	321	267	16.82	8
BALKAN MED J	0.34	270	25	21	16.00	2
DIAGN INTERV RADIOL	12.50	454	1218	1137	06.65	15
EKLEM HAST CERRAHISI	13.23	207	223	114	48.88	6
EKOLOJİ	3.09	289	475	209	56.00	8
EXP CLIN TRANSPLANT	12.10	474	793	717	09.58	10
HACET J MATH STAT	29.28	337	314	267	14.97	6
ISI BİLİM TEK DERG	5.82	142	104	98	05.77	4
J ENTOMOL RES SOC	8.84	168	114	87	23.68	4
J FAC ENG ARCHIT GAZ	6.44	543	289	181	37.37	5
J INT ADV OTOL	0.00	274	62	33	46.77	2
J NEUROL SCI-TURK	0.34	466	93	54	41.94	3
J SPORT SCI-MED	18.16	918	3397	3106	08.57	20
KAFKAS UNIV VET FAK	2.72	1091	1015	343	66.21	7
KLİN PSIKOFARMAKOL B	1.49	286	163	107	34.36	4
MIKROBİYOL BUL	1.06	548	683	515	24.60	8
NEUROQUANTOLOGY	1.01	381	451	131	70.95	10
NOBEL MED	0.50	339	46	40	13.04	3
NOROPSİKIYATRI ARS	1.15	326	84	49	41.67	3
REC NAT PROD	8.30	244	550	509	07.45	10
TARIM BİLİM DERG	8.29	283	207	169	18.36	4
TEK DERGİ	3.02	140	38	34	10.53	3
TEKST KONFEKSİYON	16.34	334	187	95	49.20	4
TURK ENTOMOL DERG-TU	8.30	205	101	64	36.63	3
TURK FİZ TIP REHAB D	3.82	336	74	44	40.54	3
TURK GOGUS KALP DAMA	2.42	684	105	34	67.62	3
TURK J AGRIC FOR	23.89	455	922	798	13.45	10
TURK J BIOCHEM	0.83	352	219	192	12.33	6
TURK J BIOL	13.11	400	755	508	32.72	11
TURK J BOT	17.94	359	942	329	65.07	10
TURK J CHEM	17.97	1371	6902	6523	05.49	25
TURK J EARTH SCI	20.88	314	1667	1356	18.66	20
TURK J LELECTR ENG CO	7.23	426	301	208	30.90	5
TURK J FIELD CROPS	14.83	163	139	70	49.64	5
TURK J FISH AQUAT SC	3.29	387	474	433	08.65	7
TURK J GASTROENTEROL	5.53	702	738	698	05.42	8
TURK J GERIATR	0.00	258	35	24	31.43	2
TURK J HEMATOL	2.89	415	157	87	44.59	4
TURK J MATH	29.09	368	307	275	10.42	8
TURK J MED SCI	1.12	1007	893	457	48.82	8
TURK J RHEUMATOL	0.84	192	54	29	46.30	3
TURK J VET ANIM SCI	17.10	2105	5327	4820	09.52	17
TURK J ZOOLOG	13.64	496	541	447	17.38	8
TURK NEUROSURG	6.79	685	922	863	06.40	8
TURKDERM-ARCH TURK D	5.27	330	69	29	57.97	3
TURKISH J PEDIATR	6.66	2103	5484	5231	04.61	20
UHOD-ULUSLAR HEMATOL	1.94	264	121	73	39.67	5
ULUS TRAVMA ACIL CER	4.70	671	599	523	12.69	7

SSCI

AMME IDARESİ DERG	4.32	161	21	12	42.86	2
BILIG	4.49	257	10	9	10.00	1
EGIT ARAST	6.38	352	133	86	35.34	3
EGIT BILIM	9.39	465	297	192	35.35	5
EURASIA J MATH SCI TECH EDU	-	45	21	12	42.86	2
HACET U EGITIM FAK	7.97	447	363	320	11.85	6
IKTISAT ISLET FINANS	5.69	236	113	22	80.53	4
KURAM UYGULAMA EGI	7.18	595	167	117	29.94	5
NEW PERSPEC TURK	31.96	161	69	59	14.49	3
TURK J GERIATR	0.00	258	35	24	31.43	2
TURK PSIKIYATR DERG	7.95	348	850	789	07.18	11
TURK PSIKOL DERG	3.97	222	705	560	20.57	13
ULUSLAR ILISKILER	2.69	160	37	15	59.46	2

AHCI

ADALYA	46.76	152	104	40	61.54	4
BELLETEN	-	162	1	1	0.00	1
METU J FAC ARCHITECTURE	4.56	164	44	40	09.09	3
MILLI FOLKLOR	2.84	464	19	4	78.95	1
OLBA	-	78	25	15	40.00	2

Taraması Durdurulan Dergiler

Math Comp App	-	130	234	234	0.00	7
Energy Edu Sci Technol Part B-Soc Edu Stud	345	4172	845	79.75	35	
Energy Edu Sci Technol Part A-Energy Sci Res	435	4984	812	83.71	40	
Türkiye Klinikleri Tip Bil Derg	-	1568	547	334	38.94	6
Turk Ped Ars-Turk Archives Ped	-	311	39	29	25.64	2
Hacettepe Bulletin Soc Sci Humanities	40	8	6	25.00	1	
Turk Online J Edu Technol	-	412	609	301	50.57	8
Turk Kulturu Haci Bektas Veli-Aras Derg	412	9	0	100.00	1	
TUBA-AR-Turk Acad Sci J Archaeol	-	72	25	23	08.00	2

Açıklama 1: Puan: TÜBİTAK-Ulakbim Puanı, **YS:** Yayın Sayısı, **AS:** Atıf Sayısı, **SAOAS:** olmayan Atıf Sayısı, **SAO:** Self Atıf Oranı

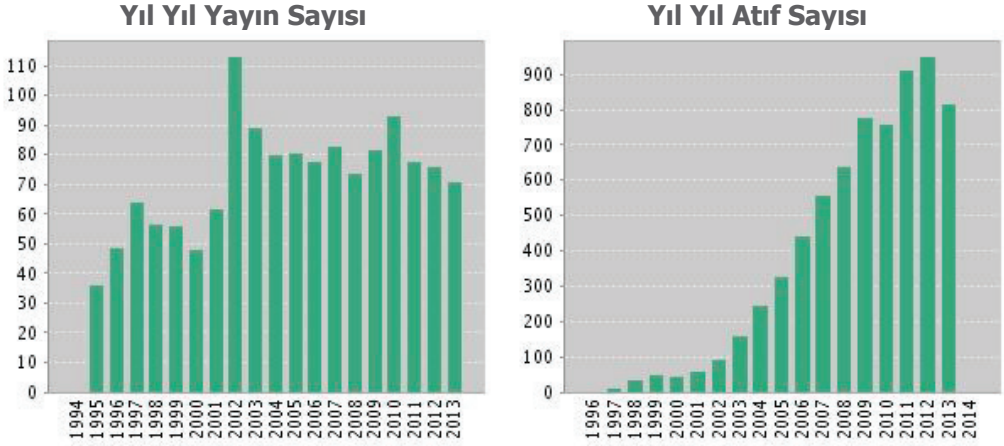
Açıklama 2: Bu tablodaki atıflarla ilgili veriler değerlendirirken dikkat edilmesi gereken nokta şü sadece WOS kapsamındaki dergilerde çıkmış Türkiye adresli ve WOS kapsamında olan yayınlı kapsamındaki dergilerde kaynak gösterilmesiyle elde edilen değerlerdir; WOS kapsamında olmı çıkmış yayınların, WOS kapsamındaki dergilerde kaynak gösterilmesiyle elde edilen atıfları kapsam atıf sayıları gerçekte daha fazladır. Ancak bu atıfları tespit etmek, büyük zaman ve emel gerektirmektedir.

Açıklama 3: SAO (%) sütununda koyu olarak gösterilenlerin self atıf oranlarının yüksek olduğu dü

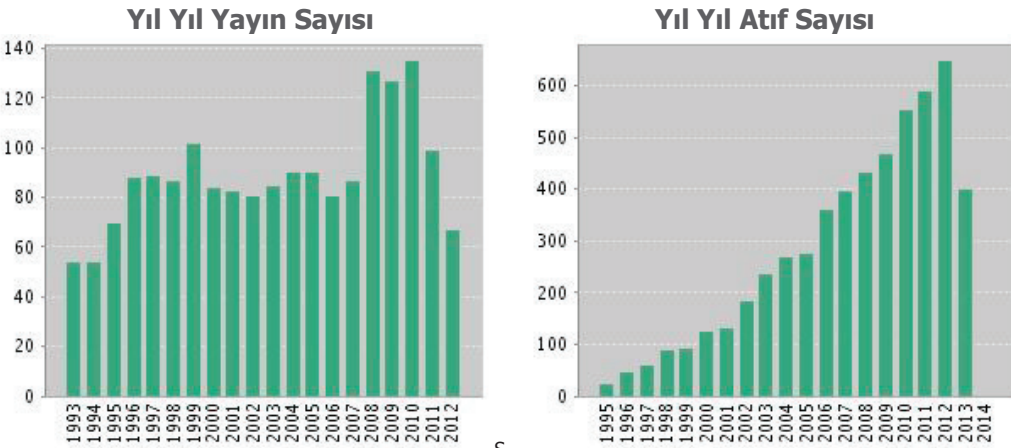
TÜBİTAK-ULAKBİM puanlamasına göre, puanı en yüksek olan dergimizin *Adalya* (46.76), ikincinin *New Perspectives on Turkey* (31.96) ve üçüncüsünün de *Hacettepe Journal of Mathematics and Statistics* (29.28) olduğu görülmektedir. Bu dergilerin yayın yaptıkları alanlar, sırasıyla arkeoloji, sosyal bilimler ve matematikdir. Tablo 1'e göre, en fazla atıf alan ilk 3 dergi: *Turk J Chem* (6902), *Turk J Pediatr* (5484) ve *Turk J Vet Anim Sci* (5327); kendi kendine atıf – self atıf oranı en düşük olan ilk 3 dergi: *Turk J Pediatr* (4.61), *Turk J Gastroenterol* (5.42) ve *Turk J Chem* (5.49); h indeksi değeri en yüksek olan ilk 3 dergi: *Turk J Chem* (25), *J Sport Sci Med* (20), *Turk J Earth Sci* (20), *Turk J Pediatr* (20) ve *Turk J Vet Anim Sci* (17). Kendi kendine atıf

oranları % 40'ın üzerinde olan dergilerimizin, bu oranları aşağıya çekmesi gerekmektedir.

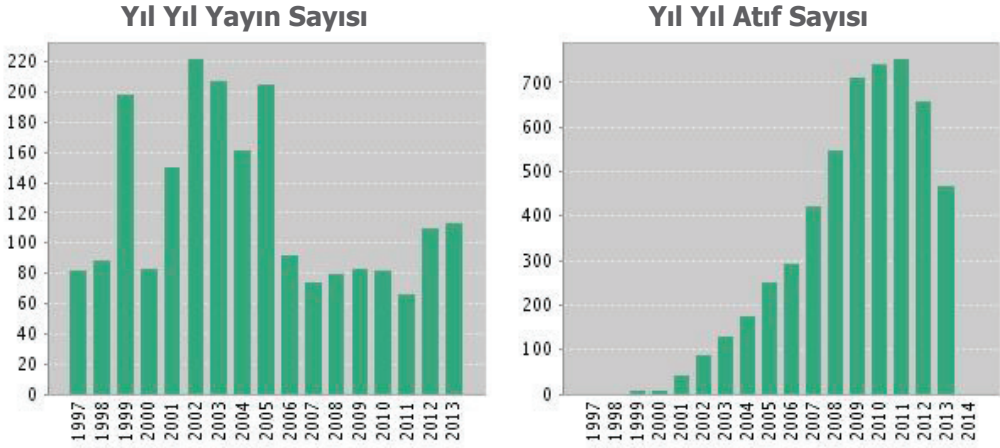
Web of Science kapsamındaki Türk dergileri içinde en fazla atıf olan ilk 3 dergi ve kendi kendine atıf-self atıf oranı en düşük ikinci derginin yayın sayısı ve atıf durumlarının gelişimi, Şekil 1-3'de verilmiştir.

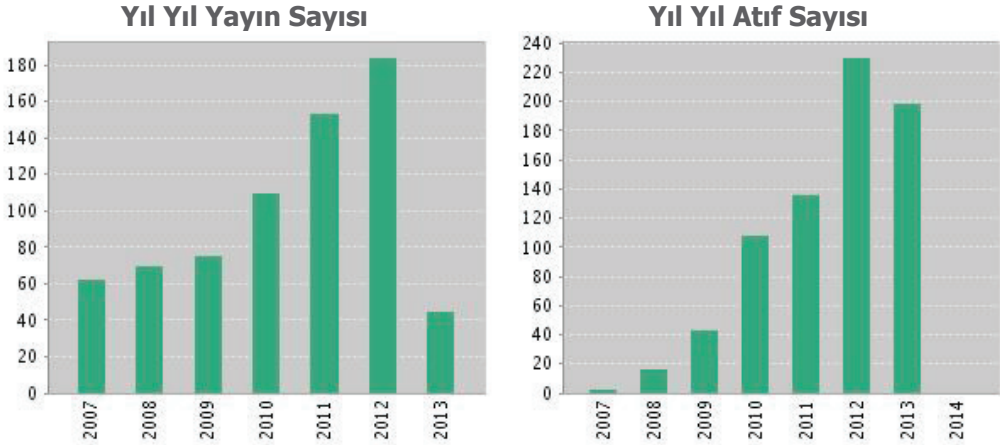
Şekil 1. *Turk J Chem*'ye ait yıllık yayın ve atıf sayılarının değişimi, 1994-2013, Kaynak, Web of Science veritabanı.

Şekil 2. *Turk J Pediatr*'ye ait yıllık yayın ve atıf sayılarının değişimi, 1993-2013, Kaynak, Web of Science veritabanı

Şekil 3. *Turk J Vet Anim ScI*'ye ait yıllık yayın ve atıf sayılarının değişimi, 1997-2013, Kaynak, Web of Science veritabanı

Şekil 4. Kendi kendine atıf –self atıf oranı en düşük ikinci dergi olan *Turk J Gastroenterol*'ye ait yıllık yayın ve atıf sayılarının değişimi, 2007-2013, Kaynak, Web of Science veritabanı

Kendi kendini atıf gösterme (= *Self-citation* = *bir dergide yayınlanan makalelerin yine aynı dergi tarafından atıf gösterilmesi*) oranlarının kabul edilebilir değeri nedir? Zor bir soru... Bunun için kesin kabul edilen bir oran yok. Ancak şunlar söylenebilir: Yapılan istatistik analizlerde, multidisipliner dergilerin düşük kendi kendini atıf gösterme oranlarına sahip olduğu görülmüştür. JCR Fen versiyonunda listelenen tüm dergile-

rin % 80'ni, kendi kendine atıfların % 20'sinden daha az bir orana sahiptirler. Kendi kendine atıf gösterilme oranı, toplam atıfların yaklaşık % 13.3'ünü oluşturmaktadır. JCR'in 2002 yılı fen-tıp baskısında listelenen 5876 dergi incelenmesinden elde edilen sonuçlara göre, 4816 dergide (% 82) kendi kendine atıf vardır. Ortalama kendi kendine atıf oranı % 12.41, median ise 9.04'dür. 1060 dergide kendi kendine atıf oranı % 20'nin üzerindedir. Etki faktörü ve kendi kendine atıf oranı arasında çok zayıf negatif bir ilişki vardır ($R^2 = 0.0368$). Yüksek etki faktörüne sahip dergiler (5.0 ve yukarı) düşük kendi kendine atıf oranlarına sahiptirler. Bu verilere göre, kendi kendine atıf oranının en fazla % 20'ler civarında olması, derginin WOS kapsamında kalmasına katkı sağlamaktadır. Kendi kendine atıf oranının % 20'nin altında olması çok daha iyidir. JCR Fen versiyonunda ortalama kendi kendine atıf oranının % 12.41 olan değeri (2002 yılı), bir limit değer olarak karşımıza çıkıyor. Görüldüğü gibi, Türkiye kaynaklı bazı dergilerimizin kendi kendine atıf oranları, bu limit değerden oldukça yüksektir.

Bir dergide çıkan yayınların, başka dergilerde çıkan yayınlar tarafından atıf gösterilmesi kendi kendine atıfdan daha değerlidir. Bunu sağlamak için bilimsel dergileri yöneten akademisyenlere çok önemli görevler düşmektedir. Dergi yöneticileri, dergiye sunulan eserler içinde bilimsel olarak en iyilerinin konunun uzmanlarınca seçilmesini sağlamalı, atıf alma potansiyeli yüksek çalışmaları yayınlamalı, dergi danışma kuruluna alınacak uzmanların yayın ve atıf durumlarının iyi olmasına dikkat etmelidirler. Derleme makaleler, çok fazla literatur taradığı ve bir konuyla ilgili bilginin derlenip toparlandığı çalışmalar olduğu için çok atıf alırlar ancak bu tip makalelerin, alanında tanınan – konunun uzmanı olan akademisyenler tarafından hazırlanması daha yararlıdır. Sadece derleme makale yayınlayan bilimsel dergiler de mevcuttur ve bunların IF değerleri genellikle yüksektir. Editöre mektup, vaka takdimleri v.s. gibi tam makale dışı yayınların atıflara yaptığı katkı oldukça sınırlıdır. Bu tip çalışmaların, dergide çıkan toplam yayın içindeki oranının % 10'nu geçmemesine dikkat edilmelidir.

Web of Science kapsamındaki Türk dergilerin isimleri ve bazılarının 2012'ye ait Etki Faktörü (*Impact Factor = IF*) ve diğer değerleri Tablo 2'de verilmiştir. Bu veriler en son yayınlanan verilerdir. Bu verilerin güncellenmiş halinin bir sonraki yayınlanma tarihi, Haziran 2014'dür. 29.9.2013 tarihi itibarıyla SCI kapsamında maalesef Türkiye kaynaklı bir dergi yoktur.

Dergi Adı	AS	IF	5-YIF	Aİ	YS	AYO	EFS	AIS
SCI-Expanded								
<i>ACTA ORTHOP TRAUMATO</i>	358	0.597	-	0.133	15	4.9	0.00126	-
<i>ANADOLU KARDIYOL DER</i>	466	0.715	0.579	0.353	102	3.4	0.00118	0.115
<i>ANADOLU PSIKIYATR DE</i>	124	0.184	-	0	36	6.4	0.00017	-

ANKARA UNIV VET FAK DERG	152	0.152	0.189	0.075	53	>10	0.00018	0.042
ATMOS POLLUTION RES	112	1.011	1.011	0.321	53	1.6	0.00048	0.289
BALK MOLL J (TRAK UNIV TIP FAK DE)	10	0.076	0.101	0.017	58	-	0.00002	0.014
DIAGN INTERV RADJOL	459	1.031	1.163	0.280	75	4.0	0.00156	0.314
EKLEM HAST CERRAHISI	134	0.656	0.597	0.056	36	4.3	0.00024	0.097
EKOLOJİ	245	0.845	0.765	0.229	48	3.5	0.00035	0.091
EXP CLIN TRANSPLANT	282	0.588	0.726	0.114	88	3.9	0.00090	0.190
HACET J MATH STAT	102	0.443	0.386	0.053	57	2.4	0.00059	0.152
ISI BILIM TEK DERG	40	0.265	0.412	0.0	13	-	0.00024	0.142
J ENTOMOL RES SOC	47	0.275	-	0.083	36	-	0.00014	-
J FAC ENG ARCHIT GAZ	114	0.184	-	0.010	96	4.1	0.00031	-
J INT ADV OTOL	34	0.157	0.170	0.014	74	-	0.00008	0.024
J NEUROL SCI-TURK	53	0.138	-	0.0	111	-	0.00014	-
J SPORT SCI MED	963	0.885	1.319	0.10	100	5.2	0.00274	0.330
KAFKAS UNIV VET FAK	371	0.458	0.429	0.062	225	2.8	0.00053	0.044
KLİN PSIKOFARMAKOL B	152	0.366	0.332	0.019	52	5.6	0.00019	0.045
MIKROBİYOL BUL	321	0.611	0.550	0.038	79	4.2	0.00072	0.098
NEUROQUANTOLOGY	129	0.378	-	0.171	70	3.1	0.00016	-
NOBEL MED	15	0.039	0.069	0	63	-	0.00006	0.015
NOROPSİKIYATRI ARS	73	0.221	-	0.030	66	-	0.00009	-
REC NAT PROD	188	1.560	1.417	0.136	59	2.5	0.00062	0.279
TARIM BİLİM DERG	54	0.047	0.170	0.0	8	-	0.00015	0.036
TEK DERGI	23	0.150	0.165	0.0	25	-	0.00009	0.057
TEKST KONFEKSYON	88	0.297	0.304	0.0	36	-	0.00019	0.043
TRAK UNIV TIP FAK DE	28	0.113	0.079	-	0	-	0.00006	0.012
TURK ENTOMOL DERG-TU	131	0.242	-	0.098	41	7.8	0.00016	-
TURK FİZ TIP REHAB D	72	0.104	-	0.016	62	-	0.00012	-
TURK GOGUS KALP DAMA	115	0.126	-	0.038	182	7.1	0.00011	-
TURK J AGRIC FOR	637	0.731	0.913	0.132	76	7.0	0.00097	0.194
TURK J BIOCHEM	105	0.211	0.270	0.031	64	4.8	0.00019	0.047
TURK J BIOL	547	0.914	-	0.143	84	5.9	0.00077	-
TURK J BOT	682	1.600	-	0.422	83	6.0	0.00056	-
TURK J CHEM	1033	0.888	0.929	0.253	75	7.2	0.00117	0.163
TURK J EARTH SCI	491	1.270	1.583	0.590	39	5.3	0.00149	0.520
TURK J LELECTR ENG CO	198	0.568	-	0.093	86	3.5	0.00060	-
TURK J FIELD CROPS	66	0.544	-	0.054	37	-	0.00010	-
TURK J FISH AQUAT SC	284	0.591	-	0.088	91	4.3	0.00080	-
TURK J GASTROENTEROL	411	0.484	0.689	0.022	92	5.3	0.00082	0.143
TURK J GERIATR	199	0.196	-	0.0	76	7.0	0.00008	-
TURK J HEMATOL	138	0.494	-	0.113	53	5.0	0.00021	-
TURK J MATH	219	0.457	0.465	0.179	53	5.6	0.00112	0.281
TURK J MED SCI	436	0.450	0.401	0.077	183	4.6	0.00057	0.055
TURK J RHEUMATOL	35	0.172	0.201	0.026	39	-	0.00007	0.027
TURK J VET ANIM SCI	708	0.221	0.427	0.018	110	8.1	0.00067	0.099
TURK J ZOOL	468	0.414	-	0.075	93	8.2	0.00071	-
TURK NEUROSURG	325	0.577	0.644	0.053	152	3.5	0.00136	0.177
TURK PEDIATR ARSIVI	33	0.056	-	0.0	61	-	0.00005	-
TURKDERM-ARCH TURK D	44	0.120	-	0.0	61	-	0.00004	-
TURKISH J PEDIATR	673	0.558	0.563	0	62	6.7	0.00141	0.150
UHOD-ULUSLAR HEMATOL	73	0.347	-	0.022	45	-	0.00010	-
ULUS TRAVMA ACIL CER	307	0.342	0.418	0.018	110	4.1	0.00093	0.112

SSCI

AMME IDARESİ DERG	23	0.042	0.024	0.0	27	-	0.0	0.002
BILIG	40	0.072	-	0.020	51	-	0.00003	-
EGIT ARAST	244	0.455	0.555	0.081	62	5.3	0.00029	0.065
EGIT BİLİM	186	0.429	0.475	0.010	100	4.1	0.00025	0.051
HACET U EGITIM FAK	376	0.350	0.477	0.0	139	7.6	0.00035	0.065
İKTİSAT İSLET FİNANS	113	0.278	-	0.235	51	4.3	0.00007	-
KURAM UYGULAMA EGI	196	0.316	0.446	0.062	176	3.8	0.00030	0.057
NEW PERSPEC TURK	85	0.103	-	0.0	17	-	0.00087	-
TURK J GERIATR	199	0.196	-	0.0	76	7.0	0.00008	-
TURK PSIKIYATR DERG	385	0.615	0.741	0.086	35	7.3	0.00051	0.152
TURK PSIKOL DERG	136	0.214	0.154	0.286	7	>10.0	0.00002	0.017
ULUSLAR İLİSKİLER	20	0.091	-	0.222	27	-	0.00004	-

AS: Atf sayısı, IF: Etki Faktörü (Impact factor), Aİ: Acil indeks (Immediacy index), YS: Yayın sayısı, AYO: Atf yılı ömrü, SYIF: 5 yıllık etki faktörü, EFS: Eigenfactor score, AIS: Article influence score.

En çok atıf alan ve IF değerleri en yüksek bazı dergiler, Tablo 3 ve 4’de verilmiştir. 2012 yılında WOS kapsamındaki tüm dergiler içinde en fazla atıf alan dergi, *Nature*’dir sadece 2012 yılı atıf sayısı 554745’dir (Tablo 4). 1998-2009 yılları arasında en fazla atıf alan ilk 10 dergi hakkındaki bilgiler aşağıda verilmiştir (Kaynak: <<http://www.bioreference.net/impact/>>):

Tablo 3. *Science Watch’e göre, 1998-2009 yılları arasında en fazla atıf alan ilk 10 dergi (Tüm alanlar).*

Sıra	Dergi Adı	Makale Sayısı	Atıf Sayısı
1	<i>Journal of Biological Chemistry</i>	54695	1,652,432
2	<i>Proc. Natl. Acad. Sci. USA (PNAS)</i>	30396	1,376,541
3	<i>Nature</i>	10549	1,242,392
4	<i>Science</i>	9369	1,125,022
5	<i>Physical Review Letters</i>	31112	884,911
6	<i>J. American Chemical Society</i>	29272	881,457
7	<i>Physical Review B</i>	48888	612,377
8	<i>Astrophysical Journal</i>	26418	581,299
9	<i>New England Journal of Medicine</i>	3564	568,698
10	<i>Applied Physics Letters</i>	36759	549,224

Tablo 4. *JCR’e göre 2011 yılı için en fazla atıf alan ilk 10 dergi (Tüm alanlar).*

Sıra	Dergi Adı	Makale Sayısı (2011)	Atıf Sayısı (2011)	Atıf Sayısı (2012)	Etki Faktörü (2011)	Etki Faktörü (2012)
1	Nature	841	526505	554745	36.2800	38.5970
2	P Natl Acad Sci USA	3614	504243	534951	9.6810	9.7370
3	Science	871	480836	508489	31.2010	31.0270
4	J Am Chem Soc	3176	408307	431286	9.9070	10.6770
5	J Biol Chem	4382	402449	408477	4.7730	4.6510
6	Phys Rev Lett	3229	335444	362185	7.3700	7.9430
7	Phys Rev B	6121	278680	303092	3.6910	3.6030
8	New Engl J Med	349	232068	245605	53.2980	51.6580
9	Angew Chem Int Edit	2002	209862	229894	13.4550	13.7340
10	Appl Phys Lett	4419	203336	212433	3.8440	3.7940

Not: 2012 yılı IF değeri en yüksek dergi, CA-Cancer J Clin’dir: Atıf Sayısı: 153459, IF: 88.55. (2011 IF değeri: 101.78)

Şu an için Türk akademisyenlerinin tümüne hitap edecek kadar WOS kapsamında Türk dergisi olmadığından, Türk akademisyenleri akademik olarak yükselmek için zorunlu olarak WOS kapsamındaki diğer dergilere de yönelmektedir. Türkiye kaynaklı bilimsel çalışmaların Türk dergilerine daha fazla gönderilmesi için, dergilerimizin akademik yükseltmelerde kullanılmasının artırılması iyi olacaktır. Ülkemiz bilimsel dergilerine yeterli önemi vermezsek, dergilerimiz zaman içinde yayınlayacak makale bulamaz ve kapanma tehlikesi ile karşı karşıya kalabilirler.

Etki Faktörü (Impact Factor = IF)

Karşılaştığımız sorunlardan birisi, yapılan bilimsel çalışmaları ölçmedeki zorluktur. Etki faktörü (Impact Factor = IF) değeri ve diğer indeksler bu amaçla geliştirilmiştir. Bir bilimsel çalışma yayınlandıktan sonra, çalışmanın akıbetiyle ilgili verilere ulaşmak önemlidir. Çalışma yayınlandı ancak ne oranda okundu? Çalışma başka araştırmacılar tarafından kaynak gösterildimi? Gösterildiyse, oranı nedir gibi soruların cevapları önemlidir.

Etki Faktörü, yayınların aldığı atıf durumlarıyla ilgilidir. Bu faktör çok değerli bilgiler sağlar ancak tartışmalı bir kavramdır. Dünyadaki ilk bilimsel dergiler 1665'den sonra yayınlanmasına rağmen (http://en.wikipedia.org/wiki/Journal_des_scavans), kütüphaneciler ve bilim adamları, bu tarihten çok çok sonra, 1920'li yılların başından beri dergileri değerlendirmeye tabi tutmuşlardır. WOS kapsamındaki dergilerin IF değeri her yıl JCR'da (= *Journal Citation Reports*) yayınlanmaktadır. Ancak istenirse, WOS kapsamında olmayan dergilerin de IF değerleri de hesaplanabilir.

Bir Derginin Etki Faktörü (IF) Değerinin Hesaplanması

IF değeri hesaplaması, 3 yıllık bir dönem içinde oluşan bilgiler kullanılarak hesaplanır. Bir derginin IF'ü, derginin son yılda, önceki 2 yıla ait makalelere ait aldığı atıfların, önceki iki yılda yayınlanan makale sayısına bölünmesiyle elde edilir. Bir derginin 2007 yılı IF değerinin hesaplanması için örnek:

Bir dergide 2005 ve 2006'da çıkmış makalelere, 2007'de yapılan atıflar = a

Aynı dergide 2005 ve 2006'da çıkmış makale sayısı = b; IF = a/b.

Chew ve Ark.'na (12)'e göre, paydada yer alan makaleler sadece araştırma makaleleri ve derlemeleri kapsar, editoryal yayınlar, kongre özetleri gibi diğer yayınları kapsamaz. Ancak 5 yıllık IF'lerin hesaplanması daha doğrudur. 5 yıllık IF değerlerinin hesaplanması bir öncekiyle aynıdır fakat kullanılan süreler farklıdır. Örneğin, bir derginin 2010 yılı 5-IF değeri hesaplanmak istendiğinde, 2005, 2006, 2007, 2008 ve 2009 yıllarında belirtilen dergide çıkan yayınların, 2010'da aldığı atıflar, önceki 5 yılda çıkan makale sayısına bölünür ve değer ortaya çıkar.

Ancak etki faktörü değerinin birçok sınırlamaları vardır ve sadece etki faktörü değerini kullanarak bazı kriterler geliştirmek hatalı sonuçlar doğurabilir, ayrıca dergilerin değerlendirilmelerinde sadece IF kullanılmaz.

IF değeri, sadece Thomson Reuters WOS kapsamında olan dergilerdeki atıfları gösterir; ders kitapları, monografar, hükümet raporları, manuaeller, şirket yayınları veya kongre kitaplarını kapsamaz. Dolayısıyla bu tip yayınlarda gösterilen atıflar etki faktörü değeri hesaplanırken doğal olarak dikkate alınmaz. Ancak şirket çok önemli karar aldı ve 11 Ekim 2011'den itibaren "Book Citation Index" (Kitap atıf indeksi) isimli yeni bir indeksi başlattığını açıkladı. Bu yeni atıf sisteminin özellikle sanat, insani bilimler ve sosyal alanlarda önemli olacağı duyuruldu. Bu indekse kitap seçim kriterleri için tıklayınız: <http://wokinfo.com/media/pdf/BKCI-SelectionEssay_web.pdf>.

Dergiler, disiplinler arasında büyük bir çeşitlilik gösterir; ayrıca disiplin-spesifik atıf oranları arasındaki çeşitlilik de çok fazladır. Smith (13)'e göre veritabanına genellikle Amerikan dergileri hakimdir (2006 yılı verilerine göre *SCI-Expanded kapsamındaki dergilerin yaklaşık olarak % 35'i ABD orjinlidir*; kaynak: Thomson Reuters JCR 2006) ve ABD'li yazarlar ABD dergilerinde yayınlanan çalışmalarını atıf gösterme eğilimindedirler. Ayrıca, pazarlama, iletişim, halkla ilişkiler ve promosyon yönetimi gibi bazı alanlarda birçok yüksek kaliteli dergi kapsam dışındadır. IF değeri görecelidir; örneğin mikrobiyoloji alanında bir derginin IF değerinin 2 olması çok etkili değildir, ancak oşinagrofide etkilidir. Birçok yayıncı IF değerinin yüksek olmasını reklam amacıyla kullanmaktadır. **Fen haricindeki alanlarda yayın yapan dergiler genellikle dergi haricindeki literatürü kaynak gösterme eğilimindedir; bu nedenle Thomson Reuters, insani bilimler (AHCI) alanlarında JCR yayınlamaz.**

Atıflarla ilgili bilgiler sadece IF değerine bakılarak değil, www.google.com adlı internet sitesinde de (Google Akademik), makalelerin aldığı atıf sayısı hakkında bilgiler verilmektedir. Ancak bu sitede, internetde sayfası olan her dergideki atıf yer alabilir. Halbuki IF değeri hesaplanırken kullanılan dergi sayısı sınırlıdır. IF değeri ile geniş istatistikî bilgiler için Asan (5) bakılabilir.

h indeks veya Hirsch Sayısı

Bu indeks, 2005 yılında J. E. Hirsch (14) tarafından geliştirilmiştir. Bir akademisyen için "*h indeks değeri şudur*" denildiğinde anlatılmak istenen: Onun makalelerinin (N) h değeri, en azından h kadar atıf almıştır; geriye kalan makaleler ise ($N - h$), her h atıfından daha az atıf almış demektir ve bu indeks, bireylerin bilimsel verimini ölçmek için kullanılmaktadır (15). Bu indeks, yayın sayısı ve her yayının aldığı atıf sayısı arasındaki dengenin bir sonucudur. 10.11.2007 tarihi itibarıyla, 3 atıf veritabanı (*Scopus*, *Web of Knowledge* ve *Google Scholar*), h indeksi kullanmaktadır.

Braun ve Ark. (15)'nin belirttiği gibi, h indeksle sadece bireylerin değil, herhangi bir derginin, bir kurumun, bir ülkenin v.s. bilimsel verimi de ölçülebilir; çünkü bir ülkeye ait WOS kapsamındaki yayınlar, istendiğinde ekrana gelir ve bunların h indeks değerlerine bakılabilir. Braun ve Ark. (15)'na göre, h indeks, dergi etki faktörü değerine bütünleyici olması bakımından yararlıdır. Ancak, h indeks değerinin dergilerden ziyade, bilim adamlarının yaptıkları yayınların atıf durumlarını ortaya koymada kullanıldığı da unutulmamalıdır. h indeks yayınların özellikle toplamı üzerinde bilgi verir; bu

nedenle akademisyenliğe yeni başlamış araştırmacıların yayınları az olduğundan, bunlar için dezavantajlı bir değerdir. Bir araştırmacının birçok yayını içinde özellikle bir tanesi çok atıf olsa bile bu araştırmacının h değeri yüksek olmayacaktır. h indeks değerinde, makalede yer alan yazarların sayısı dikkate alınmaz. Halbuki bir makalede her yazarın katkı kalitesi aynı değildir fakat h indeks değeri her yazara eşit bölünür. Görüldüğü gibi h indeks bilimsel verimliliği ölçmede yararlı olmakla birlikte, kendi içinde çeşitli sınırlamalar ve problemler içerebilmektedir.

h indeks değeri temelde, yayınlanan makale sayısını geçemeyeceğinden, bu dergiler üst sıralarda yer bulamamışlardır. h indeks'in makale ve atıfları değerlendirmede kullanılmasının önerilmesi yenidir ve konu tartışmalıdır. Örneğin, Liang (16) çalışmasında, h indeks'le yapılan hesaplamaların hatalı sonuçlar doğurabileceğini ileri sürmüştür. 1983-2002 arasında yayın yapan bazı biyologların 30 Eylül 2013 itibariyle h indeks değerleri (Kaynak: WOS veritabanı 2013, <http://en.wikipedia.org/wiki/H-index>):

<u>Solomon H. Snyder</u>	: h = 210
<u>Bert Vogelstein</u>	: h = 191
<u>Robert J. Lefkowitz</u>	: h = 184
<u>David Baltimore</u>	: h = 179
<u>Pierre Chambon</u>	: h = 178
<u>Robert Gallo</u>	: h = 175

h indeks, WOS 'de tarama yapıp sonuçlar ekrana geldikten sonra yapılan analiz sonucunda, ortaya çıkan yeşil yatay çizgiyi göstermektedir. Analiz sistemi Mayıs 2006'dan sonra daha da geliştirilmiştir. Yeşil yatay çizginin yukarıdaki yayınların sayısı olan *h*, en az *h* atıfa sahiptir. **Örneğin, 20 olan bir *h* indeksin anlamı, 20 yayının her birinin 20 veya daha fazla atıfa sahip olduğunu gösterir.** Bu ölçüm yararlıdır çünkü bu, yüksek sayıda atıf alan veya henüz atıf almamış yayınların ağırlık orantısızlığını azaltır. **Örneğimizde h indeks değerinin 21 olabilmesi için, 20 yayından her birinin ayrı ayrı en az 1 atıf alması ve diğer 21. yayının da en az 21 atıfa ulaşması gerekmektedir. Görüldüğü gibi, h indeks değerinin 20'den 21'e çıkması her yayının atıf almasını gerektirmektedir; bir yayının çok atıf alması fazla etkili değildir.** Bir araştırmacının WOS kapsamındaki dergilerde toplam 6 yayını var ve bu araştırmacının h indeks değeri 2 ise, bu 6 yayının sadece 2 tanesi 2 veya daha fazla atıf almış demektir; kalan diğer yayınlar 2'nin altında atıf almışlardır.

Aşağıda 5 yayın için örnek verilmiştir (Tablo 5). Her yayın ortalama 12.20 atıf almıştır ($61/5 = 12.20$), ancak *h indeks* 2'dir. Örnek tablo aşağıda verilmiştir (Kaynak: Thomson Scientific tarafından geliştirilen *Web of Science*):

Tablo 5. *h* indeksi açıklamak amacıyla kullanılan bir örnek.

Yıl	2002	2003	2004	2005	2006	Toplam Atıf, 5 yıl
Atıf Sayısı	15	15	13	9	7	61
1. yayın	10	9	3	3	3	30
2. yayın	5	6	10	5	3	29
<i>h</i> indeksi çizgisi						
3. yayın			0	1	1	2
4. yayın				0	0	0
5. yayın				0	0	0

Thomson-Reuters tarafından kullanılan terminoloji için internet sitesi:
<http://scientific.thomson.com/support/patents/patinf/terms/>

Eigenfactor Score (EFS)

Eigenfactor score (EFS) yeni bir kavramdır ve 2007'de kullanılmaya başlanmış, ABD Washington Üniversitesi'nden Jevin West- Carl Bergstrom tarafından geliştirilmiştir (17, 18, <http://en.wikipedia.org/wiki/Eigenfactor>). Atıf alan makale sayısı ile ilgili bir kavramdır, ayrıca bu atıflara hangi dergilerin daha çok katkı yaptığını da belirler. Burada IF'de olduğu gibi kendi kendine atıf (self sitasyon) sözkonusu değildir, çünkü bir dergide 2 ayrı makalede yer alan aynı kaynaklardan sadece biri dikkate alınır. Link: http://admin-apps.isiknowledge.com/JCR/help/h_eigenfact.htm

Bu faktör, biri bilimsel derginin toplam olarak önemi hakkında fikir verir ve özellikle makalelerin aldığı atıfları ön plana çıkaran IF değerleriyle kıyaslanmaz; oysa eigenfactor yaklaşımı kullanarak her makalenin kıyaslanmasına imkan veren Article Influence Score (AIS), IF değeriyle direkt olarak kıyaslanabilir. Dergilerin EFS ve AIS değerleri, www.eigenfactor.org internet sitesinde ücretsiz olarak hesaplanabilmektedir. 11.9.2013 tarihi itibarıyla, 1995-2013 yılları arasındaki değerlere ulaşmak mümkündür. Link: <http://en.wikipedia.org/wiki/Eigenfactor>. Sillet ve Ark. (19), dişhekimliği ile ilgili 46 dergide EFS değerleriyle IF değerlerini grafik eşliğinde kıyaslamışlar ve sözkonusu dergileri her 2 faktöre göre 1'den 46'ya kadar sıraladıklarında, sıralamanın farklı olduğunu görmüşlerdir. Bu sonuç bile başlı başına, dergilerle ilgili veriler ortaya çıkarılmaya çalışılırken kullanılan indekslerin farklı olmasının sonuçları etkilediğini göstermektedir. Zaten, bir derginin kalitesinin ölçülmesinde kullanılan çeşitli indekslerin durumu tartışmalıdır ve bunu iyileştirmek için uzmanlar tarafından sürekli olarak yeni parametreler geliştirilmeye çalışılmaktadır. 2005'de geliştirilen *h* indeksi, EFS, AIS v.s. gibi indeksler bu gayretlerin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki, her indeksin ölçtüğü parametreler ve ortaya çıkardığı veriler, genellikle birbirinden farklıdır ve birbirini tamamlayan parametreler olarak düşünülebilir.

Thomson Reuters JCR, WOS kapsamındaki dergilerin EFS ve AIS ile ilgili değerlerini yayınlamaya başlamıştır. EFS ve bir dergi tarafından alınan atıfların toplam sayısı arasında güçlü bir ilişki vardır. Fersht (20)'a göre, bilimsel etkiyi ölçmek için yeni standartlar geliştirilebilir ancak tek birine bağlı kalmak doğru değildir. 2006 yılı için EFS'ye göre sıralanan ilk 1000 derginin EFS değerleri 0.01'in üzerindedir. Aynı yıl için EFS değeri en yüksek olan dergi Annual Reviews of Immunology'dir ve o yıl için değeri 27.45 olmuştur. Bu sayının anlamı, bu dergideki makalelerin etkisi, JCR'daki ortalama derginin etkisinden 27.45 kez daha fazladır (Link: <http://www.eigenfactor.org/map/maps.htm>).

Article Influence Score (AIS)

AIS, bir dergi makalesinin, yayımlandıktan sonra ilk 5 yıldaki ortalama etkisini ölçer. Bu değer, bir dergideki makalelerin sayısı ile, dergi EFS'ne bölünmesiyle elde edilir. Bu ölçüm, yaklaşık olarak 5 yıllık IF'ye analogdur. AIS'in ortalama değeri 1'dir. Bir dergiye ait değer 1'den büyük olması, o derginin yüksek ortalama etkiye, 1'in altında olması ise düşük ortalama etkiye sahip olduğunu gösterir. *Link: <http://admin-apps.isiknowledge.com/JCR/help/h_eigenfact.htm>. AIS-Makale tesir faktörü*, ilgili dergide son 5 yıl içerisinde yayınlanmış makalelere ilgili hesaplama yılı içerisinde gelen atıfların ortalama 'kalite' değerini, atıf yapan dergilerin kendilerinin ne derece yoğun şekilde atıf alan dergiler olduğuyla pozitif bir ilişki içerisinde belirlemektedir (kaynak: www.ulakbim.gov.tr).

YENİ!...

SciELO Citation Index

Şirket, 20 Ekim 2013'de, bölgesel indeks başlatma kararı aldı ve ilerde WOS'un bir bileşeni olacak SciELO Citation Index (*Scientific Electronic Library Online*) başladı.

Bu İndeksin Kapsadığı Bölgeler: Latin Amerika, İspanya, Portekiz ve Karaipler.

Sunulan Olanaklar:

- Web of Knowledge* kapsamında olan 350 dergiyi kapsama,
- 4 milyondan fazla atıf yapılan kaynak,
- Açık erişim olan dergilere link verme,
- Haftalık güncelleme,
- Bölgesel Dil Arayüzüyle kolay tarama imkanları sunma.

Link: http://wokinfo.com/products_tools/multidisciplinary/scielo/.

Teşekkür

JCR 2012 ile ilgili bilgileri bana ileten TÜBİTAK-ULAKBİM Yetkilileri ve Sn Neriman Yılmaz'a çok teşekkür ederim. Ayrıca, Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2013, 11. Ulusal Sempozyumunda bu çalışmanın yer almasını sağlayan Türk Tıp Dizin Kurulu Başkanı Sn Doç. Dr. Orhan YILMAZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Kaynaklar

- 1- Asan A. *ISI'nin kullandığı indeksler: SCI-Expanded, SSCI ve AHCI: Tarihsel gelişim, bugünkü durum ve etki faktörü (IF)*. *OrLab Online Mikrobiyol Derg.* 2 (5): 1-21, 2004.
- 2- Asan A. *SCI-Expanded, SSCI, AHCI kapsamındaki Türk Dergileri. TÜBİTAK-ULAK-BİM - Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2006*. Ed.: Yılmaz O. S. 86-92, *Open Ajans, Ankara, 2006*.
- 3- Asan A. *WOS SCI-Expanded, SSCI ve AHCI kapsamındaki Türk dergileri ve ULAK-BİM TVBBVT kapsamındaki dergiler. TÜBİTAK-ULAKBİM – Tarım, Veteriner ve Biyoloji Bilimleri Süreli yayıncılık 2. Editörler Çalıştayı-2008. Sempozyum Kitabı. S. 35-53, 2008. 21-22 Kasım 2008, Hacettepe Üniversitesi Kültür Merkezi, Ankara*.
- 4-Asan A. *Web of Science kapsamındaki Türk Dergilerinin etki faktörü (Impact Factor) değerleri. Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2010* Ed. Yılmaz O. S. 49-58, *Ankara, 2010*.
- 5- Asan A. *SCI, İmpakt Faktör, Sitasyon Sayısı. Bilimsel Yayınlar Kitabı içinde*. Ed. Akan H. S. 285-408. *Bilimsel Tıp yayınevi, Ankara, 2010*.
- 6- Asan A. *Web of Science kapsamındaki Türk Dergilerinin 2010 Yılı etki faktörü (Impact Factor) ve diğer verilerin analizi. Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2011*. Ed. Yılmaz O. S. 83-91, *Aves Yayıncılık, Ankara, 2011*.
- 7- Asan A, Asan H. *2011 Yılı Etki Faktörü (Impact Factor) Değeri 1'in Üstünde ve SCI-Expanded Kapsamında Olan Türkiye Kaynaklı Dört Dergideki yayınların Analizi (Analysis of articles placed in four Turkish Journals covered by Web of Science and over 1 impact factor value for the year of 2011)*. *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2012*, Ed. Yılmaz O. S. 66-78. 2012.
8. - Küyük A, Şahin D, Aydın AP, Boz L, Avşar S. *Türkiye Tıp ve Sağlık Bilimleri Dergi Rehberi. 222 Sayfa. Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri (= ÜNAK) Derneği Yayınları. No: 5, Ankara, 2007. Link: www.unak.org.tr*
- 9- Binici K. *Tıp ve sağlık bilimleri alanında Türkiye'de yayınlanan akademik süreli yayınlarda niteliği etkileyen nedenler ve kaliteyi yükseltme. Yüksek Lisans Tezi. 50 Sayfa. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Ana Bilim Dalı, Ankara. 2010. (Reasons Affecting Academic Qualifications Of Scholarly Journals On Medical And Health Sciences Published In Turkey And Upgrading Quality. MSc Thesis, 50 pp. Ankara, 2010)*
- 10- *Ulakbim Çalıştayı 22 Nisan 2008: <http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvf/toplantisi/isi/bildiri.uhtml>[http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvf/toplantisi/isi/;](http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvf/toplantisi/isi/)*
- 11- Karamustafaoglu O. *Citation analysis of papers published by university-based Turkish physicists in journals listed in SCI. Ad Astra. 6: 1-8, 2007*.

12- Chew M, Villanueva EV, Wayden MBVD. *Life and times of the impact factor: retrospective analysis of trends for seven medical journals (1994-2005) and their Editors' views.* *J Royal Soc Med.* 100: 142-150, 2007.

Link: <http://www.pubmedcentral.nih.gov/picrender.fcgi?artid=1809163&blobtype=pdf> (Erişim tarihi: 12.11.2013)

13- Smith R. *Beware the tyranny of impact factors.* *The Journal of Bone and Joint Surgery.* 90-B (2): 125-126, 2008.

14-Hirsch JE. *An index to quantify an individual's scientific research output.* *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America.* 102 (46): 16569-16572, 2005.

15- Braun T, Glanzel W, Schubert A. *A Hirsch-type index for journals.* *Scientometrics.* 69 (1): 169-173, 2006.

16-Liang L. *h-index sequence and h-index matrix: Constructions and applications.* *Scientometrics.* 69: 153-159, 2006.

17- Bergstrom CT. "Eigenfactor: Measuring the value and prestige of scholarly journals". *College & Research Libraries News* 68 (5), 2007.

Link: <http://crln.acrl.org/content/68/5/314.full.pdf+html> (Erişim: 11.9.2013 13.02)

18- Bergstrom CT, West JD, Wiseman MA. "The Eigenfactor™ Metrics". *Journal of Neuroscience* 28 (45): 11433-11434, 2008.

Link: <http://www.jneurosci.org/content/28/45/11433> (Erişim: 3.9.2013 11.45)

19- Sillet A, Katsahian S, Range H, Czernichow S, Bouvhard P. *the Eigenfactor™ score in Highly specific Medical Fields: the Dental Model.* *Journal of Dental Research.* 91 (4): 329-333, 2012.

Link: <http://jdr.sagepub.com/content/91/4/329.full.pdf+html> (Erişim: 11.9.2013.12.23)

20. Fersht A. "The most influential journals: Impact Factor and Eigenfactor". *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 106 (17): 6883-6884, 2009.